עין משפט נר מצוה

קד א מיי' פי"א מהל' גירושין הלכה יב סמג לאוין סב:

מסורת הש"ס

שהולד פגום לכהונה, מאן הכל מודים? שמעון התימני, דאע"ג דאמר שמעון התימני "אין ממזר מחייבי לאוין" נהי דממזר לא הוי, פגום מיהא הוי מק"ו מאלמנה: *ומה אלמנה לכ"ג שאין איסורה שוה בכל, בנה פגום, זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום, איכא למיפרך מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת ועוד "היא תועבה" כתיב ואין בניה תועבין ועוד תניא המחזיר גרושתו, והנושא חלוצתו והנושא קרובת חלוצתו, ר"ע אומר אין לו בה קדושין, ואינה צריכה הימנו גט, והיא פסולה, וולדה פסול, וכופין אותו להוציא, וחכ"א יש לו בה קדושין וצריכה הימנו גט והיא כשרה וולדה כשר למאן, לאו לכהונה, לא, לקהל אי הכי היא כשרה, למאן אילימא לקהל פשיטא, משום דזניא אפסלה לקהל, אלא לאו לכהונה, ומדהיא לכהונה ולדה נמי לכהונה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא, הכי נמי מסתברא דקתני רישא היא פסולה וולדה פסול, היא פסולה למאן אילימא לקהל משום דזניא אפסלה *לאו לקהל, אלא לאו לכהונה וולדה פסול למאן אילימא לכהונה הא לקהל כשר האמר רבי עקיבא הולד ממזר, אלא פשיטא לקהל, ומדרישא הא כדאיתא והא כדאיתא סיפא נמי הא כדאיתא והא כדאיתא, והיא תועבה נמי היא תועבה ואין צרתה תועבה אבל בניה תועבין, אלא אלמנה קשיא: מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת? אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב יוסף אמר ר' שמעון ברבי "הכל מודים בבא על חייבי כריתות שהולד פגום" מאן הכל מודים רבי יהושע, דאע"ג דאמר ר' יהושע "אין ממזר מחייבי כריתות" נהי דממזר לא הוי פגום מיהא הוי מק"ו מאלמנה: ומה אלמנה לכ"ג שאין איסורה שוה בכל בנה פגום, זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום, וב"ת מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת הבא נמי כיון שבעלה עשאה זונה. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן "הכל מודים בעבד ועובד כוכבים הבא על בת ישראל שהולד ממזר" מאן הכל מודים? שמעון התימני, דאע"ג דאמר *שמעון התימני "אין ממזר מחייבי לאוין" מ מחייבי

רש"י

שהולד פגום · ואם ילדה בת פסולה לכהונה כחללה: **שכן היא עצמה מתחללת** · שאם מת כהן גדול אסורה אפילו לכהן הדיוט שפסלה זה בביאתו ועשאה חללה דכתיב לא יחלל זרעו (ויקרא כא) ולא כתיב ולא יחל ומשמע ב' חילולים אחד לה ואחד לזרעו והכי מפרש בקדושין (דף עז.) או אם בת כהן היא פסלה מן התרומה כדאמר במכילתין לקמן (דף סח.) תאמר במחזיר גרושתו שאין היא עצמה מתחללת דאי למפסלה לכהן לא מפסלה בהאי חזרה דהא פסולה וקיימא מטעת גירושין ואי לתרומה לא מתסרא בהכי כדאמר בפרק אלמנה לכהן גדול (לקמן דף סט.): **המחזיר גרושתו** · משנשאת: **אין לו בה קדושין** · דקסבר ר"ע אין קדושין תופסין בחייבי לאוין: **והיא פסולה** · לכהן דזונה היא: **וולדה פסול** · ממזר הוא: **למאן** · קתני ולדה כשר לאו לכהונה: **הא כדאיתא והא כדאיתא** · היא כשרה לכהונה ולדה כשר לבא בקהל אבל לכהונה פגום: **ה"נ מסתברא** · דהא כדאיתא והא כדאיתא: **והיא תועבה** · דקא פרכת היא תועבה ואין בניה תועבין לא תידוק הכי אלא היא תועבה ואין צרתה תועבה ליאסר ליבום אלא מתייבמת: **ר' יהושע** · דאמר במתניתין (לקמן דף מט.) אין ממזר אלא מחייבי מיתות: **עשאה זונה** · ופסלה לכהונה אבל לעיל גבי מחזיר גרושתו ליכא לשנויי הכי דאמר בפרק אלמנה לכ"ג לקמן (דף סט.) ואימא נבעלה לפסול לה מחזיר גרושתו ומשני זר אלא מעיקרא בעינן: חייבי

תוספות

שכן היא עצמה מתחללת · ליכא למימר דהיא נמי מתחלל מק"ו דהא אמר בקדושין (דף עז:) דאין חללה אלא מאיסורי כהונה ולעיל בפ"ק (דף טו: ד"ה מה) פירשתי: **היא** כשרה · לכהונה איירי כדמסיק הייע לתרומה דלכהן אסירא דגרושה היא וא"ת לרבי עקיבא אמאי מיפסלה לתרומה הא לאו זר אלא מעיקרא הוא דלקמן בפרק אלמנה (דף סט. ושם) פריך ואימא נבעלה לפסול לה מחזיר גרושתו ומשני זר אלא מעיקרא בעינן וי"ל דסוגיא דהתם אליבא דרבנן אבל ר"ע לא בעי זר אלא מעיקרא כדאמר בפ' עשרה יוחסין (קדושין עה:) השתא ממזר הוי מיפסיל בביאתו מיבעיא וקשה תימה לר"י דמאי דריש ר"ע מהיא תועבה דלא דריש ואין בניה תועבין דהא ממזר הוי ולא מלי למדרש נמי ואין צרתה תועבה דלא שייך בה צרתה דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין אליבא דר"ע): **הבא** נמי כיון דבא עליה עשאה זונה · משמע הכא דזונה פסולה לתרומה דמתחללת כמו אלמנה וכן בפ"ק דסוטה (א) (דף ו.) אמתני' דאלו אסורות לאכול בתרומה דקאמר אילימא מקמי דתשתי זונה היא ופשיטא דאסורה בתרומה ב) ותימה לר"י מנא לן דאסורה בתרומה דאשה זונה לא יקחו כתיב אבל לתרומה לא אשכחן ועוד לקמן בפ' אלמנה (דף סח:) דפריך ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות ולמה לי קרא דכי תהיה לאיש זר לחייבי כריתות כיון דבחייבי כריתות הוית זונה וזונה אסורה בתרומה והיה נראה לר"י דמכי תהיה לאיש זר הוא דנפקא לן דזונה אסורה בתרומה וכל חייבי כריתות אפילו אותה דע"י קדושין דלא הוי זר אלא מעיקרא וכן חייבי לאוין לר"ע ואפי' מחזיר גרושתו דלא הוי זר אלא מעיקרא כדמשמע לעיל דמיפסלה לר"ע מתרומה הוי בכלל לאיש זר כדאמרינן בעשרה יוחסין (קדושין עה. ושם) השתא ממזר הוי מפסיל בביאתו מיבעיא ואפילו לרבי יהושע דלא הוי ממזר כיון דאמירי (ג) דזרים אלא חשיבי והא דבעינן בפרק אלמנה (לקמן דף סט. ושם) זר אלא מעיקרא הייע דוקא בחייבי לאוין ולרבנן ולא ממעטו מכי תהיה דמשמע הכך דלאית בהו הויה חייבי כריתות דחמירי אלא דוקא (ג) עובד כוכבים ועבד ולהכי איצטריך קרא דאלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגרושין לאתויי עובד כוכבים ועבד ולרבי עקיבא דמעובד כוכבים ועבד הוי ממזר ונפיק מלאיש זר דריש אלמנה וגרושה לקמן (דף סט.) לדרשה אחריתי ומכל הנהו דלא תפסו בהו קדושין הויא זונה כדאמר בפרק כל האסורין (תמורה דף כט: ושם) מה עריות דלא תפסי בהו קדושין והויא זונה כו' דלשון זונה משמע שא"א להיות בה אלא ביאת זנות לא לאו דמלקות ואין להקשות למה לי דכתב רחמנא זונה לא יקחו כיון דזונה אסורה בתרומה ק"ו דאסורה לכהונה מגרושה דשריא בתרומה ואסורה לכהן דמהאי ק"ו נפקא לן (לקמן דף סח:) דגר עמוני ומואבי פסלי לכהונה אע"ג דאין מזהירין מן הדין קאמר התם דגילוי מילתא בעלמא הוא דאיצטריך לאו דזונה דלקי תרתי ועוד איצטריך לזונה מעובד כוכבים ועבד לרבנן דר"ע דליכא בה *לאו בתרומה מלאיש זר אלא מאלמנה וגרושה דמאלמנה וגרושה נפקא אי נמי משום גיורת ומשוחררת איצטריך לאו דזונה ואפילו לאביי דאמר בפ' כל האסורין (תמורה כט:) דכהן הבא על הזונה עובדת כוכבים אינו לוקה משום זונה אם נתגיירה מודה דלקי דהוי זרעו מיוחס אחריו ועוד דמטעם שנעשה זונה ואסרה רחמנא משום זונה הוא דהוי חייבי כריתות בכלל לאיש זר כדמשמע הכא ובכל דוכתי דשם זונה גורם לה ליפסל ומיהו מעובד כוכבים ועבד אע"ג דהויא זונה דהא לא תפסי בה קדושין מינייהו לא הוי בכלל לאיש זר אלא דוקא חייבי כריתות דחמירי וקצת קשה דבפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עה: ושם) דפריך השתא ממזר הוי מפסיל בביאתו מיבעיא משמע היכא דהוי ממזר פשיטא דהוי בכלל לאיש זר אפילו לא הויא זונה ומיהו לרבי יהושע דלא הוי ממזר מחייבי כריתות ושם זונה גרם לה דהויא בכלל לאיש זר וזהו דוחק דבכל דוכתין דמשמע דשם זונה גורם לה ליפסל מתרומה אתי כר' יהושע ולעיל בסוף פ' ד' אחין (דף לה. ד"ה אע"פ) הבית ר"י דכל הנך דע"י קדושין כיון דלא הוי זר אלא מעיקרא לא הוי בכלל לאיש זר וזונה דפסולה לתרומה משום דכללה קרא בהדי חללה להכי פסולה כחללה ולפי זה צריך ליישב הא דפריך בפ' אלמנה (לקמן דף סח:) ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות: **עשאה** זונה · משמע דלר' יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות דבתפיסת קדושין תלוי שם זנות כדמשמע בפרק כל האסורין (שם) וכן בס"פ ר"ג (לקמן נג. ושם) איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות משמע דליכא מאן דפליג והא דמשמע בסמוך דממזרות תלוי בתפיסת קדושין וכן לקמן (דף מה:) דקאמר מה אשת [אב] דלא תפסי קדושין והולד ממזר משמע דכל היכא דלא תפסי קדושין הוי ולד ממזר הייע לשמעון התימני ולר"ע משום דגלי לן קרא שיש ממזר מחייבי כריתות כדילפינן בסוף פירקין (דף מט.) וגלי לן נמי דלא תפסי בהו קדושין כדאמרינן בס"פ האומר (קדושין סח. ושם) משום הכי אית לן למימר דהא בהא תליא אבל לר' יהושע אע"ג דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות לא הוי ממזר כדיליף ר' יהושע בסוף פירקין דאין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד ולהכי בסמוך דקאמר הכל מודים שמעון התימני לא קאמר הכל מודים ר' יהושע אע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר מחייבי כריתות ה"מ כו' דלרבי יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות אף על גב דאין הולד ממזר אבל קצת קשה דבפ"ק דתמורה (דף ה: ושם) פריך לרבא דאמר כל היכא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני והרי אלמנה לכהן גדול דרחמנא אמר לא יקח ותנן כל מקום שיש קדושין ויש עבירה כגון אלמנה לכהן גדול כו' ומשני